

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 18.05.1973, sp. zn. 1 Cz 42/73, ECLI:CZ:NS:1973:1.CZ.42.1973.1

Číslo: 2/1974

Právní věta: Zrušení práva užívat část bytu, prenechanú uživatelem bytu zmluvou na užívání inému občanovi, z důvodov uvedených v ustanovení § 184 písm. b/ O. z. sa uplatňuje návrhom na súde (§ 394 ods. 3 O. z.). Ak nedošlo k uzavretiu zmluvy o prenechanie časti bytu, uplatňuje sa nárok na vypratanie bytu na súde žalobou o vypratanie časti bytu. Túto žalobu možno uplatniť aj proti príslušníkom domácnosti užívateľa bytu, ak zneužívajú svoje práva proti záujmom užívateľa bytu alebo sa správajú spôsobom, ktorý odporuje zásadám socialistického spoluzitia (čl. VI a čl. VII O. z.).

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 18.05.1973

Spisová značka: 1 Cz 42/73

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Byt, Část bytu, Hospodaření s byty

Předpisy: 40/1964 Sb. § 184 písm. b)
§ 394 odst. 3

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobca sa domáhal, aby žalovaným bolo uložené vystaňovať sa z časti jeho bytu v rodinnom domčeku č. 5 v S. a odovzdať túto časť bytu žalobcovi. Žalobu odôvodnil tým, že žalovaným dovolil v r. 1967 bývať v časti jeho bytu, že však žalovaní sa k nemu a jeho manželke hrubo správali, dokonca 7. 4. 1972 ho žalovaný zbil a spôsobil mu zranenie.

Okresný súd v Poprade svojím uznesením konanie zastavil z tých dôvodov, že vec nespadá do právomoci súdu, ale podľa ustanovenia § 391 O. z. má rozhodnúť miestny národný výbor.

V dôsledku odvolania žalobcu Krajský súd v Košiciach potvrdil napadnuté uznesenie. V odôvodnení uviedol, že sa stotožňuje s dôvodmi uznesenia súdu prvého stupňa, a poukázal aj na ustanovenie § 37 ods. 1 bod 2 zákona č. 41/1964 Zb. o hospodárení s bytmi, podľa ktorého miestny národný výbor rozhoduje o zrušení práva užívať časť bytu v prospech užívateľa bytu. Dodal ešte, že ak by žalobca nemal úspech v tomto konaní pred miestnym národným výborom, nič mu nebráni podať na súde návrh podľa ustanovenia § 184 písm. b/ O. z.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR,

tak, že uzneseniami súdov obidvoch stupňov bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

V občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných a družstevných vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány (§ 7 ods. 1 O. s. p.).

Súd dbá na to, aby sa skutočný stav veci zistil čo najúplnejšie. Rozhoduje, ktoré z navrhovaných dôkazov treba vykonať a vykoná aj iné dôkazy, než sú navrhované (§ 120 ods. 1 O. s. p.).

Podľa ustanovenia § 4 O. z. proti tomu, kto právo ohrozí alebo poruší, možno sa domáhať ochrany u orgánu, ktorý je na to povolaný. Ak nie je v zákone ustanovené niečo iné, je týmto orgánom súd.

Občan má právo na ochranu proti tomu, kto neoprávnene zasahuje do jeho vlastníckeho práva; najmä sa môže domáhať vydania veci od toho, kto mu ju neprávom zadržuje (§ 132 O. z.).

V prejednávanej veci súdy obidvoch stupňov nepostupovali dôsledne podľa citovaných ustanovení.

Zastaviť konanie podľa ustanovenia § 104 ods. 1 O. s. p. pre nedostatok podmienok konania z toho dôvodu, že vec patrí do kompetencie národného výboru, možno iba v tom prípade, ak vec spadá do výlučnej kompetencie národného výboru, takže kompetencia súdu je vylúčená.

Ak vlastník uplatňuje voči tomu, kto neoprávnene zasahuje do jeho vlastníckeho práva, nárok na ochranu podľa ustanovenia § 132 O. z., spadá konanie a rozhodovanie o takomto nároku do kompetencie súdu, a to aj v tom prípade, ak sa domáha výroku, že žalovaný je povinný určité priestory vypratať.

Žalobca v žalobe uviedol, že mlčky súhlasil s tým, aby sa žalovaní na prechodný čas nastahovali do časti jeho rodinného domčeka. Zo spisu nevidno, či sú účastníci príbuzní žalobcu.

Ak žalovaní užívajú byt iba na základe rodinných vzťahov, neprichádza do úvahy zrušenie práva na užívanie bytu alebo jeho časti, pretože takéto samostatné právo žalovaným nevzniklo. Pravdaže, ak sa žalovaní, bývajúc v dome iba na základe rodinných vzťahov, správajú spôsobom, ktorý odporuje zásadám socialistického spoluzititia (čl. VI a čl. VII O. z.), môže sa žalobca domáhať na súde, aby súd zaviazal žalovaných na vypratanie nimi užívaných miestností.

Ak medzi účastníkmi došlo k zmluve o užívaní časti bytu v rodinnom domčeku - a na takúto zmluvu nebolo potrebné privolenie národného výboru (§ 34 ods. 2 zákona č. 41/1964 Zb.) - vzniklo žalovaným z tejto zmluvy právo užívať časť bytu, ktoré v prípadoch uvedených v ustanovení § 395 O. z. môže zrušiť miestny národný výbor, ak však ide o dôvody uvedené v ustanovení § 184 písm. b/ O. z., môže sa žalobca domáhať ochrany na súde.

Keď odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, ktorý zastavil konanie, bez toho, že by boli zistené podklady pre to, že vec patrí do výlučnej pôsobnosti miestneho národného výboru, porušil rovnako ako súd prvého stupňa zákon v ustanoveniach § 1, § 6, § 7, § 120 ods. 1 a § 221 O. s. p. v súvislosti s ustanoveniami § 4 a § 132 O. z.